

ar, nú tíðirnar eru so góðar?

– Tað rokni eg við, ja.

Útreiðslurnar vaksa, inntøkurnar minka

Tá spurdur um figgjarlógina, ið varð samtykt beint fyri nýggjár, sigur Djóni Højgaard, at tað eru serliga broytingar í pensiónslógini og á fiskivinnuøkinum, ið standa burturúr, sæð við eygunum hjá Búskaparráðnum.

– Í heila tikið er talan um átøk, ið kosta pengar. Tey geva minni inntøkur ella fleiri útreiðslur. Tað minkar um yvirskotið hjá landskassanum og minkar um møguleikarnar at standa ímóti, tá tað einaferð fer at ganga hinvegin.

Sum nevnt, er nógv ferð á búskapinum, og Djóni Højgaard heldur, at í lötuni eru ikki útlit fyri, at búskapurin bráðliga skal venda, og at vit sostatt høvdu gingið móti verri tíðum. Skuldi rentan tó hækkað - sum altíð er ein møguleiki - kundi hetta havt ávirkan á búskapin.

– Vit síggja ikki nakað beint nú, men tað kann koma øgiliga skjótt. Vit síggja rundan um okkum, at vit fara at fáa eitt Brexit. Tað fer nokk ikki at ávirka føroyska búskapin so nógv. Tær avtalurnar eru upp á pláss, eisini við Bretland. Men tað er øgiliga skjótt, at tað kann ganga hin vegin aftur.

– Vit hava havt hækkingar sethúsaprísir rundan um Havnina og havt heilt lága rentu. Hóast tað ikki eru útlit fyri, at rentan hækkar beint nú, so er tað ringt at spáa um, hvat tað er, sum fer at henda. Ein rentuhækkan kann hava ávirkan á allan búskapin. Hóast vit ikki vænta eina rentuhækking, so kann ein rentuhækking skjótt hava eina ávirkan á forbrúkið í Føroyum.

Rentan kann ávirka

Ein hækking í rentuni ávirkar privatú húsarhaldini kring landið og hevur beinleiðis ávirkan á, hvussu nógv tey hava eftir hvønn mánaða. Hækkan rentan skulu húsaæigarar gjalda meira fyri síni lán, og fólk fara at aftra seg meira við at taka upp nýggj lán til íløgur og útreiðslur.

– Tað minkar um tøkku inntøkuna og samlaða eftirspurningin í búskapinum, sum síðani leiðir til avdempning av samlaða búskapinum.

Hóast búskapurin hevur tað gott, so er landskassin ikki nóg sterkur, og tað

kann koma Føroyum aftur um brekku, skuldi tíðirnar bráðliga blivið verri, heldur Djóni Højgaard.

– Har eru nógv ting, ið kunnu henda uttan fyri Føroyar. Og tað er serliga tá, at landskassin skal vera nóg væl fyri til at kunna halda eitt stabilt støði. Hóast búskapurin er væl fyri, so er landskassin ikki betri fyri í dag, enn hann var í 2008 at taka ímóti teirri kreppu, ið kom tá. Og hana sá mann ikki serliga væl koma.

Djóni Højgaard sigur tó, at langa rentan er eisini lág, og marknaðurin væntar ikki rentuhækkingar í næstum.

Landskassin er ikki nóg væl fyri

Hóast búskapurin er væl fyri, so verður ov lítið gjørt burturúr at leggja upp fyri verri tíðum, heldur Djóni Højgaard. Neyðugt er at hava pening til taks, soleiðis at samfelagshjólina kunnu haldast koyrandi hóast niðurgongd í konjunkturinum.

– Frá almennari síðu sær tað ikki út til, at nógv verður gjørt fyri at tátta í, men útreiðslurnar lata seg heldur ríva við. Tað er kanska tann stóra avbjóðingin í komandi tíðum, tí

landskassin er hvørki nóg væl fyri til at taka ímóti teimum bakkøstum, sum kunnu vera upp á stutt skygt, ella haldfórisavbjóðingin upp á longri skygt. Tað er stóra avbjóðingin, ið verður bæði í 2020 og frameftir. Tað, at gera neyðugar tillagingar til almennu figgjar-

urskiftini, serliga hjá landinum.

Tað er greitt, at tær tillagingar, ið skulu gerast, skulu styrkja búskapin yvir longri sikt, greiðir Djóni Højgaard frá. Føroyski búskapurin hevur í alt ov stóran mun verið konjunkturstyrkjandi, og nógv verður brúkt, tá tíðirnar eru góðar, so lítið og einki liggur eftir at brúka, tá tíðirnar eru verri aftur.

– Tillagingarnar eru at fáa inntøkur og útreiðslur at javnviga betri, serliga upp á longri sikt. Tað vil siga, at soleiðis sum búskaparstöðan er í lötuni, áttu vit at havt størri yvirskot at halda eina javna gongd yvir tíð. Men tað vísir seg, at tá tað gongur væl, hava politikkarar lyndi til at geva. Tað vil siga, at tá inntøkurnar eru stórar, so fara útreiðslurnar automatiskt upp, so geva teir tann vegin. Tað sóu vit eisini til seinastu figgjarlóg, at teir geva nógv út, kanska eisini beint aftaná eitt valstríð, har nógv varð lovað.

Verri enn í 2008

Tá spurdur um, hvussu nógv skal vera eftir í landskassanum, áðrenn Búskaparráðið kann siga, at landið er til reiðar at standa ímóti í verri tíðum, hevur Djóni Højgaard einki ítøkiligt svar. Djóni Højgaard vísir tó á, at sum so er landskassin verri fyri, enn hann var undan kreppuni í 2008.

– Eg vil siga tað soleiðis, at tá var nettoogning hjá landinum sirka null, men vit nú hava eina nettoskuld upp á eina milliard. Tær avbjóðingarnar, ið vit hava upp á longri sikt, eru ikki vorðnar minni í hesum tíðarskeiðnum. Við verandi búskapargongd áttu vit at havt væl størri yvirskot á figgjarlógini í lötuni, enn vit hava. Eisini so at vit sleppa undan at tátta í, tá tað gongur hin vegin.

